

Murška Straza

Glasilobmejnih Slovencev.

Uredništvo in upravništvo v Gornji Radgoni,
Spodnji Griz št. 7, I. nadstr. I. Telefon št. 7.
Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsak petek zjutraj in stane s poštino
vred za celo leto 48 K, za pol leta 24 K, za
četrt leta 12 K. Posamezna številka stane 1 K.

Inserati: Ena šeststolpna petitvrsta (prostor
3 mm visok in 45 mm širok) K 1.50. Pri večkratni
objavi primeren popust.

Krik od severne meje.

Naš državni grb nosi velepomembno posebnost: štiri „S“ govore za ono, kar bi moralo biti osvobojenemu narodu, največja svetinja in podlaga za uspešno in pravo delo za narod in domovino: slogo. Oni velepomembni štiri „S“ značijo: Samo sloga Srbina spase (t. j. reši). V duhu vidim v očeh nekaterih čitateljev prezirljiv predsodek: Zbuditi hoče slogaštvo med Slovenci. In našli se bodo ljudje, morda celo med onimi, ki prisegajo na zapoved Kristusovo: „Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe“ in bodo s posmehom šli mimo teh vrstic, eni pa bodo padli po meni kakor po kakem zločincu, drugi bodo zopet kritizirali in čisto mali odstotek bo našel delno razumevanje tega vprašanja. —

Premotrivačim naš notranjepolitični položaj in zagrizeno fanatično nasprotje med posameznimi strankami svete zemlje domovine, ugotavljamo, če nismo slepi in gluhi, da slabimo z malenkostnimi notranjimi spori svojo moč, svojo nacionalno odporno silo.

Sedanji plitvi vek je doživel menda vrhunec fanatičnega strankarstva in v gnusnih borbah je naš dobri in krepki narod, pošten, veren in značajan v svojem jedru, začel padati v stadij posirovelosti, laži, fraze in okrutnega materijalizma. In ko je naša domača razprtija dosegla svoj vrhunec, ječi naša neosvobojena domovina po naši pomoči: Tužna Istra, tužni Korotan ječe pod tujim robstvom in nasiljem in tudi naša severna meja ječi nad krivico, za katero so odgovorni naši „zavezniki“: nad krivično razmejitvijo. Od meseca do meseca, da celo iz dneva v dan se čutijo krute gospodarsko-politične posledice krivične razmejitve. Poleg tega je na vseh naših mejah vse polno ran, odprtih in zevajočih in notranjost naše domovine boleha — bojim se skoro izraza — na gobavosti... Če je telo bolno na vseh koncih in krajih in je bolan želodec in udje pešajo, ali

more biti glava čila in zdrava?! —

In če nam je kaj na tem, da ozdravi ta naša domovina, grob naših očetov in zibelj naša, strnimo se k složnemu delu za narodno obrambo. Če že nekateri ne morejo živeti brez strankarskih razprtij, pustimo jim sumljivo veselje, pa se združimo v složnem delu za narod in domovino, katero pozna sedanji plitvi vek samo še pri polni čaši!

Stranke morajo biti. Naj bodo. Na celem svetu so in dokler ne bodo vsi ljudje jednaki, dokler ne bodo doline postale planine in biseri imeli isto ceno in vrednost kakor jo ima naj-neznatnejši kamenček, tako dolgo bodo stranke na svetu. Če pa pogledamo v države z visoko kulturo, vidimo tudi tam stranke in stranke, ali eno vedo ceniti vse stranke: narodno t. j. nacionalno zavest. Pri nas pa tega ni. Imamo „Jugoslovansko Matico“ in vse polno narodno-obrambni družtev z visokimi naslovi in če čitamo naše časopise, le tupatam se najde kak ponižen člančič ali notica narodno-obrambnega značaja; ves prostor zavzemajo same osebnosti, napadi, skratka gluposti, ki rušijo našo narodno zavest. Poleg vsega pa so nekatere stranke vzele narodno-obrambno delo sicer v nekak zakup in nič več in nič manj. Druge stranke pa mislijo, da so storile svojo narodno dolžnost, če branijo svoje egoistične (sebične) strankarske interese (koristi). Tako je nastalo v narodno-obrambnem delu, ki je v svojem bistvu edino le v slogi mogoče — pravcato mrtvilo.

Ali je vsak Slovenec ali Jugoslovan vsaj član „Jugoslovanske Matice“? Vprašajte se in odgovoriti svoji vesti!

Politične borbe naj bodo, one do neke mere celo koristijo političnemu razvoju ljudstva in mu pripomorejo do tega, da postane politično — zrelo. Obsojati pa je, da trpi narodno-obrambno delo ravno zaradi te fanatično zagrizene politike sedanjega časa.

Ob Binkoštih nam je naša neodrešena domovina pokazala, kako zna ceniti svojo narodnost, malo pozneje so samopašni nekateri

niki, v lastni domovini zatajili svoje slovenstvo in pred kratkim je izbil na površje koroško vprašanje in z njim vsopredno druga vprašanja, katerih rešitev bo dala zgodovini Jugoslovanstva posebno epoho (dobo). Na Goriškem in v Istri so krvaveli naši bratje in kljub nezaslišnemu terorju izvršili sveto dolžnost do domovine, pri nas pa v varnem zatišju se je razpasla brezbriznost v delu za narod. Brez zaščite in pomoči so in vendar kako so vstrajni. Naj so nam svetel vzgled!

Na predvečer važnih zgodovinskih dogodkov, ki bodo prišli nad nas, gre do vas vseh, ki ste dobre volje in ljubite svoj narod z istinsko ljubeznijo, tale klic od severne meje: Omilite vsaj vse notranje razprtije, složite se k skupnemu narodnemu delu, postanite boritelji in boriteljice ene svete misli: Ljubezni do domovine! To je ideja osvobojenja vseh zaslužjenih bratov, katerim prete dan na dan nova grozodejstva in krivice. Ako ne bomo mogli rešiti vseh v doglednem času, delajmo neumorno in vstrajno na enem in istem cilju: ujedinenju vseh Jugoslovanov. Naša politika bo sicer zavzemala različne smeri, stranke se bodo borile med seboj, vendar v tej borbi nikar ne pozabimo, da smo vsi sinovi in hčere one zemlje, ki nosi sladko ime: jugoslovanske domovine, ki je že takoj v svojem spočetju prestala toliko prebrtih preskušenj. — Trpljenje naših zaslužjenih bratov ni ugasnilo, tako ne sme ugasniti naša ljubezen do te svete zemlje.

Povsod, ob vsaki priliki se združite v bratskem objemu vsaj par uric v tednu in posvetite tiste borne urice, brez strankarskih predsodkov, osebne in politične vročice — ne-sebičnemu delu za narod in domovino. Bodimo junaki, vredni bratje Deveterih Jugovičev, izkažimo se vrednim spominom slavnih dedov!

Senca najgrše Judeževe in Kajnove sramote naj pade na nas, ako ostanemo brezbrizni kot smo bili do sedaj.

Samo v slogi je moč!

Njen prvi sestanek.

(Jesenska povest za spomlad.)

(Dalje.)

„Pa čisto gotovo ne iz drugega nagiba, kakor iz gole radovednosti, kaj ne? Potem sem pomislila: osemnajstletno dekle, ki si je pridobilo vso za moderno žensko potrebno izobrazbo, dekle, ki je vzorno vzgojeno in ni nikomur v spodtiko, pač zasluži drugačnega ravnanja. Zora je po moji sodbi poln človek, ki odgovarja najmodernejšim zahtevam, ima samostansko vzgojo! In potem sem pomislila na sebe, na svojo mladost in kako je bilo z menoj, saj nisem mogla brzdati svoje radovednosti. Ali pa imenujte to čednost, kakor hočete! Saj to je nemogoče. Pregledala sem cel list: pozicijo znamke, poštni pečat, pisavo. List je bil ponoči oddan na pošto. Skušala sem s pomočjo luči ujeti eno samo besedico, samo ime, vsaj ime. In res, eno samo besedico sem mogla razbrati iz vsebine!“

„Vendar eno besedico?“

„Da. Z nerodno debelimi črkami je bilo pisano in debelo podčrtano: Torex?“

„To je vendar danes.“

„Seveda, danes. Glejte, prijatelj, kakor resnično je danes torex, tako sem prepričana —“

Gospa Mara ni govorila naprej. Z ostrim in nepremičnim pogledom je zahtevala od mene, da izgovorim drugi del pričetege stavka. Molčal sem in morda jo je to razjarilo. Z razdraženim tonom je potem nadaljevala:

„Zora ima danes — rendezvous! Prosim Vas, da mi ne ugovarjate. Ne vem sicer, je-li to njen prvi ali bogvekoliki sestanek, ampak to vem sigurno, da se s piscem imenovanega lista snideta gotovo danes. O tem ni dvoma!“

„Ampak, gospa Mara, morda pa ni tako, saj vendar —“

„Prosim, da mi ne ugovarjate! Naj govorim naprej! Dala sem ji pismo. Prečitala ga je in dejala je malomarno: Iz zavoda. Inače je vedela toliko in toliko povedati iz vsebine pisem, a topot samo: iz zavoda. Molčala sem, ker nisem hotela spraviti otroka v zadrego, iz katere bi se skušala skopati z lažjo. In moj dragi, kar se začenja z lažjo, se navadno konča morda z hujšim zlom, nego je laž. Ampak opazovala sem jo s podvojeno pazljivostjo. Opazila sem marsikaj, kar je izdajalo preobrat v Zorini notranjosti. In celo to sem opazila, kako skrbno študira adrese, kadar vzame iz nabiralnika pošto. Kadar sem po obedu malce zadremala, je pohitela k oknu in se zagledala v daljo, kakor da nekoga pričakuje. In danes opoldne, ko sem predlagala obisk pri sorodnikih, se je zgodilo, da je prvič v svojem življenju ugovarjala mojemu predlogu s pretvezo, da ne utegne, da mora k prijateljici! In moj dragi, ali je treba potem še pomislekov?“

Radoveden sem bil, kako se bo to razpletlo in zem zinil:

„Hm, seveda. Bogve zakaj bi že to moral biti dokaz? Čisto trdno to ne more držati!“

„Moj Bog, kakšnih dokazov pa še želite?“

„Milostljiva bi morda vprašali pri njeni prijateljici?“

„Seveda, seveda. — Oprostite! Mladina ima še čudne nazore o tem. Čudim se le, da ne morete zatajiti svojega otroško-naivnega srca, oprostite! Duhoviti pisatelj torej niste izvzeti. (Mislila je gotovo, da mi s tem imponira!) Ali naj Zorino prijateljico tudi potegnem v skrivnostno mrežo Zorinega notranjega življenja? Ne, tega ne storim! Meni popolnoma zadostuje to, kar sem sama kot mati doznala, o vsem drugem se boste pričali sami, ko dojde semkaj!“

Pošalil sem se: „Zakaj semkaj? Domov vendar, saj tu je Vaše stanovanje, ne? Ali se mi mogoče sanja?“

„Zares, čudno ste panes razpoloženi, prijatelj! Kaj Vam je vendar? Komaj sva začela govoriti, se nisva razumeja, in sedaj lovite besede. Ali ste tako hudomušni? Zares čudno! Torej Zora pride vsak čas domov.“

„Dovolite, koliko časa pa je gospodična Zora že odsotna?“

„Dobri dve uri. Obljubila pa mi je sigurno, da bo pred sedmo uro že doma.“

Udaril sem se po kolenu, mehanično, ne vem, zakaj in sem zinil:

„Torej, gospica Zora bo vsak čas tukaj, ne?! Sicer pa, kakor se mi zdi, cela stvar ni tako nevarna, kakor se Vam zdi. Moj Bog, to je vendar mladina,

gre vse brez pardona v koš, četudi bi kak član uredništva slučajno poznal pisavo. — Nekaterim. Za to številko prepazno. — Gornja Radgona: Klopi kraj Mure spadajo menda pod kompetenco „Olepševalnega društva“; obrnite se na isto in če nič ne pomaga, napišite nam svoje težave. — G. Dr. M. G. Sv. Lenart. Se strinjamo. Enako so poročali drugi listi. Imeli smo mnogo pritožb, pa se nismo mogli odločiti, ba bi kar celo stran posvetili avtomobilski nesreči v podobi Vašega „dosluženega veterana“, ki sedaj sanjari na našem dvorišču. Našega urednika je osebno doletela smola, da je moral biti deležen „pretresljivega“ učinka ene vožnje — skozi celih osem dni. Enako se je drugim godilo, da molčimo o ženskah. Sedaj je zopet vse zadovoljno. Bodite uverjeni, da smo mi gotovo oni, ki bomo pospeševali Vaše stremljenje, ohraniti s težavo uveden promet. Za rečeno notico pa, ki je sedaj brezpredmetna, imamo precej prič na razpolago. — Kapela. Prihodnjic.

Zahvala!

Ob priliki smrti naše iskreno ljubljene soproge ozir. mamice, izrekamo tem potom vsem, ki so jo v tako obilnem številu spremili na njeni zadnji poti našo najpristrčnejšo zahvalo. Posebno pa se zahvalujemo preč. duhovčini, požarnemu društvu, njih načelniku g. Vengustu ter pevcem za pretresljivo nagrobnico.

V Gornji Radgoni, dne 27. maja 1921.

Žalujoča rodbina Dibelčar.

Otvoritev kopališke sezone v kopališču Slatina-Radinci v nedeljo dne 5. junija

Svira ciganska godba. Začetek ob 3. uri pop.

K obilni udeležbi vabi
Kopališko ravnateljstvo.

Zdravilišče Slatina Radinci

otvorjeno od 1. junija do 15. septembra

Mineralne, naravne ogljikokisle, parne, električne kopelji. — Pitna zdravitev.

Dobro oskrbljena zdraviliščna restavracija. — Keglišče, tenis in druga zabavišča so gostom in izletnikom na razpolago. Prospekte razpošilja in pojasnila daje ravnateljstvo.

Veletrgovina kolonialnega in
špecerijskega blaga

KAROL HABER • MARIBOR

Telefon št. 149 int.

Brzjavni: Haber Maribor

Velepražarna za kavo z motornim obratom

Ruska književnost!

Česko-jugoslovanska založba

J. Herejk v Zagrebu je prevzela

glavno zastopstvo

Slovanske založbe za državo SHS razun Srbije in ima v zalogi bogato izbiro ruske literature. Zahtevajte cenike! Naročila se takoj in hitro izvršijo!

Pozor, mlinarji!

Prvovrstna švicarska svilena mlinska sita

(pajtelni), kakor tudi pristna volnena sita, 24 in 32 cm široka, priporoča trgovina Avgust Čadež Ljubljana

Kolodvorska ulica številka 35 nasproti „Stare Tišlerjeve gostilne“

Proda se

novo zvezano ostrešje (rušt) 14 m dolgo in 5-2 m široko z vsem tramovjem. Vpraša se pri M. Koller, Črešnjevcu pri Gornji Radgoni.

Književne vesti!

Na letno sezono naročite si takoj novoizšlo knjigo Jirasek: „Filozofska historija“ 30 K, ki je izšla kot prvo hrvatsko jubilejno izdanje. Po povzetju 31 K. Pošilja

J. Herejk srednica česko-jugoslovanske knjižare Zagreb, Hatzova ul. 15. Najboljši historični roman čehoslovaškega naroda.

Pisalni stroji

sistem „Hammond“, v popolnoma dobrem stanju se prodaja.

Pojasnila daje upravništvo lista.

20 do 30% ceneje!

manufakturno blago

vsake vrste, najboljše kakovosti in najlepši izbrani vzorci,

židane, perkaltate, delenaste in vsake vrste naglavne rute,

čevlje za moške, ženske in otroke,

sladkor

kavo, žgano in surovo,

riž,

milo,

sol,

moko,

otrobe,

razne poljedelske stroje,

motike,

steklo (šipe za okna)

modro galico,

cement

deske, late, štafelne,

tesan les,

petrolej, čisti, beli,

barve, suhe in oljnate,

umetna gnojila,

katran (teer),

apno,

bencin,

firnež

in sploh vsakovrstne gospodarske, obrtne in kmetijske potrebščine kupiš

20 do 30% ceneje pri

Gospodarski zadrugi v Gornji Radgoni

Primarij dr. Hugon Robič

dolgoletni asistent univerzitetne klinike za kožne in spolne bolezni prof. dr. Matzenauerja v Gradcu,

ordinira v Mariboru,

Prešernova ul. 2, II. nadstr. od 14. (2.)—16. (4.) ure

Kostanjev les kupi

vsako množino

„DRAVA“ lesna industrijska delniška družba
Maribor, Aleksandrova c. 51